

LUHAMBA LWA PAULU KWA WARUMI ULONGOLERU

Shintola sha Warumi pamonga shilembitwi na ntumintumi Paulu mushinja sha malongu muhanu na msheshi mpaka malongu muhanu na nani Pakwiyuka Yesu. Paulu kaweriti hakeni-watyangiri wantu wa Rumi, su katumiti luhamba alu kuwagambiziya wantu yawamjimira Yesu wa aku Rumi, Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kalembiti luhamba alu kulawa mulushi lwa Korintu kwakaweriti kankulikala kwa shipindi ashi. Paulu kalembiti su wantu wa maisi goseri wajimiri na kumjimira Yesu Kristu (16:26).

Shintola sha Warumi shiwera na mana nentu kwa wantu yawamjimira Yesu kila pahala na kila shipindi, toziya Paulu katakuliriti weri kuusu ulopoziya yatuweza kuupata kupidira Yesu Kristu. Vira Paulu kakolaniziya pamuhera Shisoweru Shiwigira sha Yesu Kristu na Lipatanu lya Syayi. Wabetula wavyuwa walanguziya kuwera musitali gwa muhimu nentu mushintola ashi ndo 1:16 gwagulonga, “Nushiwonera ndiri soni Shisoweru Shiwigira, toziya ashi ndo likakala lya Mlungu lyalijega ulopoziya wa kila muntu yakajimira, kwa Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.” Semu ya kwanja ya shintola sha Warumi (shipandi sha 1 mpaka sha 12) shiwusu umana kuusu Mlungu na semu ya pili ya shintola sha Warumi (shipandi sha 12 mpaka sha 15) iwera na malagaliru gavuwa ga vitendu

kwa makaliru ga wantu yawamjimira Yesu.

Yagaweramu

Paulu kanjiti luhamba lwakuwi kwa kuliman-
iziya mweni na kulonga ndo gaa yakawalem-
beriti, shipandi sha 1:1-15

Shakapanu kalembiti kuusu wantu yawaw-
era muvidoda na uwezekanu wa kupata
ulopoziya kuitira Yesu Kristu, shipandi sha
1:16-11:36

Pa avi Paulu kankulagalira vitwatira
vyakutenda kwa wantu yawamjimira Kristu,
shipandi sha 12:1-15:13

Kamalaliriti shintola sha Warumi kwa kuwal-
musiya wantu yawamjimila Yesu aku Rumi,
shipandi sha 16.

¹ Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu
kansyaguliti neni weri ntumintumi na yakan-
shemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwigira.

² Shisoweru Shiwigira ashi ndo shilii Mlungu
shakawalagiliti kala wantu wakuwi kuitira
wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagala.

³ Shisoweru Shiwigira ashi shimuyowelera
Mwana gwakuwi, Mtuwa gwetu Yesu Kristu,
munshimba kayiwukiti muwukowu wa Dawudi.

⁴ Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyiti
Yesu Kristu Mtuwa gwetu kawonikaniti
kuwera Mwana gwa Mlungu kana makakala
pakamzyukisiyiti.

⁵ Kuitira mweni, Mlungu kamupananiti neni
manemu ga kuwera ntumintumi gwa Kristu, su
nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili ku-
lawirana na njimiru.

6 Na mwenga vira yamuwera Rumi, mwenga Mlungu yakawashemiti muweri wantu wakuwi Yesu Kristu.

7 Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala Rumi, ndoweni Mlungu yakawafira na yakawashemiti muweri wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

8 Pamberi pa goseri, nenii nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kuditira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu.

9 Mlungu yanumtendera kwa moyu gwangu gwoseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Mwana gwakuwi, ndo mkapitawu gwangu kwa shili shantakula kuwera sha nakaka. Mlungu kavimana kuwera nuwahola mwenga

10 mashaka goseri nsali. Numuluwa Mlungu pakafira mweni kampanani lupenyu lwa kuwatyangira mwenga vinu.

11 Toziya nfira nentu kuwawona su mpati kuwapana mafupu yagalawa kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muweri mgangamala.

12 Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru yenu hayinkamaziyi nenii na njimiru yaneni hayiwakamaziyi mwenga.

13 Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala zivuwa nfiriti kuwatyangirani mwenga, kumbiti kuweriti na shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu nenii weri pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri.

¹⁴ Nana uwanda wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, vira a kwa wantu yawawera na luhala pamuhera na wantu yawahera luhala.

¹⁵ Toziya ayi, nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwigira kwa mwenga vira a yamulikala Rumi.

Makakala ga Shisoweru Shiwigira

¹⁶ Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwigira, toziya geni ndo makakala ga Mlungu kuwalopoziya wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu vira a kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri.

¹⁷ Toziya Shisoweru Shiwigira shimplanguziya Mlungu ntambu yakawajimira wantu waweri wa heri kulongolu kwakuwi. Shitwatira ashi shiten-deka kwa njimiru kwanjira lishaka lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagala galembitwi, “Muntu yakamfiriziya Mlungu, haka-likali kwa njimiru.”

¹⁸ Maya ga Mlungu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa njira zyawu zidoda zilema unakaka naumanikana.

¹⁹ Mlungu hakawakomangi womberi, toziya goseri yagaweza kumanikana kwa Mlungu ga paweru, Mlungu mweni kagatenda gaweri paweru kwa womberi.

²⁰ Kwanjira Mlungu pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuwi na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti Mlungu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru.

21 Womberi wammana Mlungu, kumbiti wampananiti ndiri ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema luwindu.

22 Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo wazyigizyigi.

23 Wagalambuziyiti ukwisa wa Mlungu yakalikala mashaka goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu ama wankanyama ama vigongolo yavikwawakwawa.

24 Su Mlungu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda vya lumata lya myoyu yawu na kilitenderana vitwatira vya soni munshimba zyawu.

25 Womberi wawugalambula unakaka kuusu Mlungu kwa upayira, su waviguwira na kuvitendera vilii Mlungu vyakaviwumbiti pa mweni yakaumba, ndomweni kafiruwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa.

26 Toziya womberi watenda hangu, Mlungu kawaleka watendi vitwatira vya soni. Ata wadala waleka kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni.

27 Ntambu iraayi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni kwa weni na wilitenderana vitwatira vya soni, su malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu vyawu vidoda vyawavitenda.

28 Toziya wantu awa mumaholu gawu walemiti kummanza Mlungu, Mlungu kawaleka mumaholu

gawu gapotoka, watenda galii ndogeni gafiruwa ndiri kutendwa.

²⁹ Wamema ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na lwaliya na ujisadi na weya na ulagaji na ndewu na upayira na nfiru idoda. Womberi wasengenya

³⁰ na kulitakulirana udoda weni kwa weni, womberi ndo wantu yawamkalaziya Mlungu na womberi ndo wafizuli na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda na yawajimira ndiri walera wawu.

³¹ Womberi wahera nfiru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama lusungu kwa wamonga.

³² Wavimana kuwera Malagaliru ga Mlungu galonga kuwera wantu ywalikala ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti wajimirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

2

Utoza wa Mlungu

¹ Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga? Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda vitwatira viraa vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni.

² Tuvimana kuwera utoza wa Mlungu kwa wantu yawatenda vitwatira gambira avi, ndo ugoloka panakaka.

³ Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira gambira yaguvitenda

gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa Mlungu?

⁴ Ama guzarawu lusungu lwakuwi lukulu, us-taimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mlungu ndo muheri, toziya yomberi kankujera kukulongoziya guleki vidoda vyagutenda.

⁵ Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lilii lya maya ga Mlungu na utoza wa uheri wakuwi haugubutulwi.

⁶ Lishaka ali Mlungu hakamlipi kila muntu ku-genderana na matendu gakuwi.

⁷ Wantu walii yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya lya Mlungu na kotu kuhowa, Mlungu hakawapanani ukomu wa mashaka goseri.

⁸ Kumbiti wantu wamonga yawawera wabi-nafsi, yawalema vitwatira viheri na kutenda vit-watira vidoda, Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi.

⁹ Hakuweri na ntabika pamuhera na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwati Wayawudi huti na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi vira.

¹⁰ Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa Wayawudi kwanja na vira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi.

¹¹ Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu terat-era pota na kubagula.

¹² Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii

yawahera Malagaliru ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamili pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru.

¹³ Toziya ndiri yawapikanira Malagaliru kuwera ndo wamfiriziya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo wamfiriziya Mlungu.

¹⁴ Wantu yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi pawatenda vilii vyavilagalirwa Mumalagaliru ga Musa, su womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa.

¹⁵ Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu viraa ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera.

¹⁶ Su kulawirana na Shisoweru Shiwigira shanushibwera, ndo ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira vya ubada vya wantu kuitira Yesu Kristu.

Wayawudi na Malagaliru gawu

¹⁷ Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru lya Musa na gulitumbira kuwera gwa Mlungu,

¹⁸ gushimana shakafira Mlungu gutendi na gulfunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri.

¹⁹ Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguziya gwa lwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu,

20 guwera mfunda gwa wazyigizyigi na yawahera mahala. Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru lya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika.

21 Su gwenga guwafunda wamonga, iwera hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa.

22 Gulonga, “Namtenda uhumba,” kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa kwiwa mnumba zya vinyagu.

23 Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru lya Mlungu, kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi.

24 Malembu Mananagala galembwa, “Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawu lya Mlungu.”

25 Handa pamulijimila Lilagaliru lya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru lya Musa mbaka memleki kwingira jandu.

26 Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru lya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu.

27 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawaku-tozi gwenga Myawudi toziya gulilema Lilagaliru lya Musa, ata paguwera na malembu ga Lilagaliru lya Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru lya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu.

²⁸ Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya kingiziwa jandu.

²⁹ Myawudi gwanakaka ndo ulii yakaweriti Myawudi mngati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu lya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi uzyumi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

3

¹ Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama kwingira jandu kwana mota gaa?

² Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawanpananiti huti Wayawudi ujumbi wakuwi.

³ Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi, shitwatira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu?

⁴ Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa,

“Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfiriziyi Mlungu,

hagukanki masitaka gaku mushizyungu.”

⁵ Kumbiti payiwera vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su hatulongi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazibu? Neni nankutakula shimuntu.

⁶ Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungu mekawezi kutoza pasipanu?

⁷ Pamonga hagulungi, payiwera nen
namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu
kuwera mwaminika nentu na kumpanana
ukwisa, su mentakiwiti ndiri kutozwa kuwera
gambira muntu yakana vidoda!

⁸ Sawa na kulonga, “Tutendi vidoda su tupati
viheri!” Wantu wamonga watuhigilanga kwa ku-
tupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi
hawatozwi ntambu yawafiruwa.

Kwahera muntu yakawera muheri

⁹ “Hashi, tulungi kuwera Wayawudi ndo waheri
kuliku wantu yawawera ndiri Wayawudi? Ndala!
Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na
wantu yawawera ndiri Wayawudi, woseri walon-
goziwa na vidoda.”

¹⁰ Ntambu Malembu Mananagala galembwa,
“Kwahera ata muntu yamu
yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu,
¹¹ Kwahera muntu yakavimana
ama ndomweni yakamsakula Mlungu.
¹² Woseri wapotoka, woseri wakosa,
kwahera yakatenda viheri,
kwahera ata muntu yamu.

¹³ Makulamiru gawu gawera gambira lipumba
lyalupalahera,
milimi yawu yimema upayira,
na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavili-
fana gambira usungu wa njoka.

¹⁴ Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa.

¹⁵ Magulu gawu gakanongola kulaga,

¹⁶ Poseri pawagenda, womberi waleka ntabika na
uharibisiya.

17 Womberi wayimana ndiri njira ya ponga,

18 Wamtira ndiri Mlungu.”

19 Vinu tuvimana kuwera kila shintu Mulilagaliyu lya Musa, shiwawusu wantu woseri yawawera pasi pa Lilagaliyu lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mlungu.

20 Toziya kwahera muntu yoseri yakajimirwa kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kutenda shashilagaliyu Mumalagaliyu ga Musa. Lihengu lya Lilagaliyu lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana vidoda.

Ntambu yatuwera waheri kulongolu kwa Mlungu

21 Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi pota lilagaliyu lya Musa. Lilagaliyu lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu galaviya ukapitawu mushitwatira ashi.

22 Mlungu kawajimira wantu kuwera waheri kulongolu kwakuwi kuitira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri yawamjimira Kristu, toziya kwahera ubagula woseri.

23 Wantu woseri watenda vidoda na wapatani na ukwisa wa Mlungu.

24 Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mlungu, wantu woseri wamfiriziya Mlungu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola.

25 Mlungu kamlaviyiti Yesu, su kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekiziya wantu vidoda vyawu kwa njimiru yawu kwakuwi. Mlungu

katenditi hangu su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu Mlungu kaweriti muhepelera pota na kulishera vidoda vya wantu.

²⁶ Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakamjimira Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi.

²⁷ Hashi, tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziwa kwa njimiru.

²⁸ Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mlungu kawatenditi ndiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagalirwa Mumalagaliru.

²⁹ Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraa gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa.

³⁰ Mlungu ndo yumu na yomberi hakawatendi Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu na hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yawu viraa.

³¹ Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru? Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala nentu.

4

Mfanu gwa Aburahamu

¹ Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuyi gwetu?

² Handa Aburahamu katenditwi kamfiriziyi Mlungu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu.

³ Toziya Mumalembu Mananagala galembwa, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu, Mlungu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi.”

⁴ Muntu yakatenda lihengu wamupa shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiruwa kupananwa.

⁵ Wantu woseri yawalitumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiru Mlungu yakawalekiziya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi.

⁶ Na Dawudi katakuliti hangu kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mlungu kamtenda kuwera muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu gakuwi.

⁷ “Mbaka walii yawalegiziwitwi vidoda vyawu, walii vidoda vyawu viwusilirwa!

⁸ Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi.”

⁹ Hashi, matekeleru gakalongiti Dawudi kuusu wantu yawayingiziyitwi jandu hera? Ndala! Shitwatira ashi shiwawusu viraaj wantu woseri yawayingiziyitwi ndiri jandu. Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu na toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda kaweri muheri kulongolu kwakuwi.”

10 Hashi, Aburahamu kajimiritwi pamberi pa kwingsiziwa jandu, ama pakingiziwitwi kala jandu? Yomberi kajimiritwi pamberi pa kwingsiziwa jandu.

11 Aburahamu kingizitwi jandu shakapanu, na kwingsiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditi kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi pa kwingsiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimira Mlungu na yawa-tenditwi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi ata weni pawayingiziwitwi ndiri jandu.

12 Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri yawayingiziwitwi jandu, ndoweni walii yawayingiziwitwi ndiri jandu hera, kumbiti walii yawafata njimiru ilii yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi pa kwingsiziwa jandu.

Ntambu shakalongiti Mlungu

13 Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimira Lilagaliru kumbiti toziya yomberi kajimiriti na katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru.

14 Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiwera sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera mana.

15 Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda.

16 Su lagilu lilawirana na njimiru, viraa lilawirana na manemu ga Mlungu kwa mbereka zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira lilagaliru kumbiti viraa kwa wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa twoseri twenga.

17 Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa." Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimira Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera.

18 Aburahamu kajimiriti na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira, su kawera "Tati gwa isi zivuwa," ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Mberekayaku hayiweri shivuwa gambira ntondu."

19 Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimani kuwera hapeni kapati mwana, viraavili mdala gwakuwi Sara kaweriti mpendi.

20 Aburahamu kalekiti ndiri kujimira lagilu ya Mlungu, njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti ukwisa Mlungu.

21 Kavimaniti nakaka kuwera Mlungu kaweza kutenda shilii shakalagiliti.

²² Ndo mana Aburahamu, kuditira njimiru, “katenditwi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi.”

²³ Payitakulwa, “Yomberi katenditwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu.” Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi.

²⁴ Womberi watulembiliriti na twenga viraat yatutenditwi kuwera waheri, tumjimira Mlungu yakamzyukusiyiti Mtuwa gwetu Yesu.

²⁵ Toziya ya vidoda vyatwenga, kalaviriyitwi kahowi na kazyukisiyitwi, su katutendi tuweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

5

Waheri kulongolu kwa Mlungu

¹ Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuditira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kuditira Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

² Yomberi katujega twenga kuditira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu.

³ Viraa twenga tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera,

⁴ na uhepelera ujega unakaka kwa Mlungu na unakaka ujega litumbiru.

⁵ Litumbiru ali liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu katupananiti kala mafiliru gakuwi mumyoyu mwa twenga kwa njira ya Rohu

Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga.

⁶ Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatenditi vidoda.

⁷ Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri kuhowa kwa muntu muheri. Pamonga muntu kaweza kujera kuhowa kwa muntu kaherepa.

⁸ Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya twenga!

⁹ Kwa mwazi gwakuwi twenga watutenda tumfiriziyi Mlungu, ganakaka nentu kuwera hakatulopoziyi twenga kuitira yomberi kulawa mumaya ga Mlungu!

¹⁰ Patuweriti wangondu wa Mlungu, kumbiti yomberi katukolaniziya mawoku kuitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi. Vinu tukolaniziwa mawoku na Mlungu, ganakaka nentu kuwera hatulopoziwi kuitira makaliru ga Kristu!

¹¹ Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shilii shakatenditi Mlungu kuitira Mtuwa ghetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya mawoku na Mlungu.

Adamu na Kristu

¹² Vidoda viziti pasipanu kuitira muntu yumu Adamu na vidoda vyakuwi vitenditi wantu wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri watenditi vidoda.

¹³ Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru kuwera, kumbiti vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota malagaliru.

¹⁴ Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitimlima wantu woseri yawalikala, ata kwa wantu woseri yawatenditi ndiri vidoda gambira vilii vyakaten-diti Adamu pakalemiti kujimilira malagaliru ga Mlungu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi.

¹⁵ Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mlungu lilifana ndiri na vidoda vya Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wavuwa wahowiti toziya ya vidoda vya muntu yumu. Kumbiti manemu ga Mlungu ndo makulu nentu, su lifupu lyakuwi liwera kwa wantu wavuwa kuitira manemu ga muntu yumu, Yesu Kristu.

¹⁶ Lifupu lya Mlungu liwera ndiri teratera na vidoda vya muntu yumu Adamu. Pa likosa lya muntu yumu Adamu, Mlungu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wavuwa, Mlungu kawalekiziy-iti.

¹⁷ Ndo nakaka kwa vidoda vya muntu yumu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya muntu yumu. Kumbiti shakashitenditi muntu yumu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi makulu nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu, hawakolimlima muwukomu kwa njira ya muntu ayu yumu, Yesu Kristu.

¹⁸ Su likosa lya muntu yumu ntambu lyalije-giti kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraayi

shitendu shimu shashimfiriziya Mlungu shiwa-tenda wantu woseri wamjimiru na Mlungu na kupananwa ukomu wa mashaka goseri.

¹⁹ Handa kwa kujimira ndiri kwa muntu yamu, wantu woseri watenditwi kuwera na vidoda na ntambu iraayi kujimira kwa muntu yamu hakuwatendi wantu wawuwa wajimirwi waweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

²⁰ Malagaliru galawiriti na gatenditi kwongereka vidoda, kumbiti vidoda pavyongerikiti, manemu ga Mlungu gwongerekiti nentu.

²¹ Handa vidoda ntambu yavikolitimlima mukuhowa, viraa manemu ga Mlungu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mlungu na gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

6

Tulikala toziya ya Kristu

¹ Su hatutakuli shishi? Hashi twendereyi ku-likala muvidoda, su manemu ga Mlungu gongerekii?

² Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwendereyi hashi kulikala kayi muvidoda?

³ Nakaka muvimana kuwera twenga patubatiz-itwi tuwera pamuhera na Kristu Yesu, watubatiz-itii na tuwera pamuhera na mukuhowa kwakuwi.

⁴ Su, patubatizitwi mumashi iweriti handa tusilwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga tuwezi kulikala makaliru gasyayi.

⁵ Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi mukuhowa, viraavilii twenga hatuweri yumu pamuhera na yomberi mukuzyukisiya.

⁶ Twenga tuvimana kuwera makaliru getuga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika lwakuwi, su makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuwera kayi wamanda wa vidoda.

⁷ Shipindi wantu tuhowiti pamuhera na Kristu, tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda.

⁸ Kwanjira patuhowiti pamuhera na Kristu, twenga tujimira kuwera hatulikali kayi pamuhera na yomberi.

⁹ Twenga tuvimana handa Kristu kazyukisiwitwi kala na hapeni kahowi kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi.

¹⁰ Su toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala kwa yomberi, na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mlungu.

¹¹ Ntambu iraa ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, kumbiti mulikala mukulikolerana pamuhera na Mlungu kuitipira Yesu Kristu.

¹² Vidoda naviwalonguziya kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira lumamatamata lwakuwi.

¹³ Namlaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu sha kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilaviyi maweni kwa Mlungu gambira wantu woseri yawazyukusiwitwi na mulaviyi umuntu wenu kwa Mlungu kwa kutenda matendu gagamfirizya Mlungu.

¹⁴ Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwa-

pasi ndiri pa malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mlungu.

Wamanda wa Maheri.

15 Su tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu ga Mlungu? Ndala!

16 Nakaka muvimana kuwera mwenga mwagambira wamanda. Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri kuhowa. Handa pamumjimira Mlungu, malawiranu gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfiriziya Mlungu.

17 Kumbiti gulungi mayagashii Mlungu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjimiriti kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii mumafundu gamupatiti.

18 Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfiriziya Mlungu.

19 Neni ntendera visoweru nya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilaviyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraayi mwenga vinu kulilaviya maweni kutendera gambira wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muunanagala.

20 Pamuweriti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda uheri.

21 Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii klawirana na vitwatira ndovyeni vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa!

²² Kumbiti vinu mwenga mlopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mlungu. Mota yamuwera nayu vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri.

²³ Toziya shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mlungu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu Mtuwa gвету.

7

Shyelelezu kulawirana na makaliru ga ndowa

¹ Waganja wangu, hamuvimani shilii shaniza kutakula, toziya mwawoseri hamuvimani kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu.

² Mfanu, mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga kuyugwa.

³ Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya.

⁴ Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraa muwera kutali na malagaliru kupitira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi,

yomberi ndo yawamzyukisiyiti su tupati kumtendera lihengu Mlungu.

⁵ Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumamatamata lya nshimba hera, lumamatamata lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyetu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa.

⁶ Kumbiti vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shitwatira shilii shashitutenditi twenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu.

Malagaliru na vidoda

⁷ Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, “Naguwera na lumamatamata muvintu vyaviwera ndiri vyaku,” neni menuvimani ndiri.

⁸ Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru, vidoda shintu ndiri.

⁹ Shipindi shimu neni weriti nuvimanana ndiri malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimaniti lilagaliru na ntenditi vidoda na neni weriti howa.

¹⁰ Lilagaliru ali liweriti na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni lijega kuhowa.

¹¹ Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mu-malagaliru na vinzyangiti na kunaga.

¹² Su Lagiru lyeni ndo linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa.

13 Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su kuitira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu.

Nkondu mngati mwa muntu.

14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti nenii gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmanda gwa vidoda.

15 Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira.

16 Su payiwera ntenda shilii shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa.

17 Su, nenii ndiri yantenda shintu ashi, kumbiti vidoda vili vyavilikala mngati mwaneni.

18 Nuvimana kwahera shiherepa shoseri mn-gati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shitwatira shiheri, weza ndiri kushitenda.

19 Weza ndiri kutenda shitwatira shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vit-watira vidoda vyanfira ndiri kutenda.

20 Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni.

21 Su, nyambula kuwera shintu shitenda li-hengu mngati mwaneni. Panfiriti kutenda shiheri shilii, nuliwona nankunsyagula shitwatira shidoda.

22 Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru ga Mlungu.

²³ Kumbiti mona shintu shimonga shitenda li-hengu mngati mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda neni weri mmanda gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu munshimba mwaneni.

²⁴ Mhushu neni! Hashi, gaa hakanopoziyi ku-lawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kuhali-bisiwa?

²⁵ Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu! Hangu su, ndo ntambu ya neni namweni,

Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni nankuga-tendera malagaliru ga vidoda.

8

Kulikala kwa makakala ga Rohu Mnanagala.

¹ Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu.

² Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa.

³ Mlungu kashitenda shitwatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamatumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyetu twenga yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda.

⁴ Mlungu katenditi hangu su mafiliru gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika mn-gati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema mafiliru ga nshimba.

5 Wantu walii yawalikala kugenderana ntambu yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba zyawu. Kumbiti walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira.

6 Kulonguziwa na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega ukomu na ponga.

7 Su wantu yawalongoziwa na mafiliru ga nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womberi hapeni wagajimiru Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezi kugajimira.

8 Wantu walii yawajimira mafiliru ga nshimba hapeni wamfiriziyi Mlungu.

9 Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba, ira mulikala kugenderana na mafiliru ga Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu. Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu ndiri.

10 Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya vidoda.

11 Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisiyiti Yesu kalikala mngati mwenu, su ayu yakamzyukisiyiti Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu zyazifira kuhowa, hakatendi hangu kuditira Rohu yakalikala mngati mwenu.

12 Su waganja wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na mafiliru ga nshimba.

¹³ Toziya handa pamulikala kugenderana na mafiliru ga nshimba, nakaka mgenda kuhowa, kumbiti handa kupidira Rohu mwankugalaga matendu genu gadoda, nakaka hamlikali.

¹⁴ Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana wa Mlungu.

¹⁵ Kwa Rohu yakawapanani Mlungu kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu na kwa makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, “Tati! Tati gwangu!”

¹⁶ Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu.

¹⁷ Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliriti wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu vilii Mlungu vyakamtuliriti. Handa patuwera pamuhera na Kristu muntabika yakuwi, hatuweri pamuhera nayomberi viraamuukwisa wakuwi.

Ukwisa wauwiza

¹⁸ Mona kuwera ntabika zya shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga.

¹⁹ Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera kwa lumamatama kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi.

²⁰ Su, viumbitwi kwa jimilirwa, muntambu ya kuligangamaziya ndiri. Ayi ndo ntambu ndiri ya

mafilaru ga viumbitwi, kumbiti toziya ya mafilaru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru

²¹ kuwera vyaviumbitwi avi vira na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa kuhalabisiya na haviweri pamuhera muukwisa wa ulekeru wa wana wa Mlungu.

²² Toziya tuvimana kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira utama wa mdala wa kulera.

²³ Viumbi avi vya gweka yawu ndiri, vira virii twenga yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu lya kwanja lya Mlungu, twenga vira na utama mngati mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya twenga zilekeziwi.

²⁴ Kwa matumbiru aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumbiru lyahera mana payiwera twankushiwona shilii shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona kala?

²⁵ Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su twankushihepera kwa hepeleru.

²⁶ Ntambu iraa ayi Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvimana ndiri vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu kwa visoweru hapeni guvitakuli.

²⁷ Na Mlungu yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu ya twenga, kavimana maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu wa Mlungu kugenderana na mafilaru ga Mlungu.

²⁸ Tuvimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa walii

yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi.

²⁹ Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu viraas wasyagulitwi kala su wapati kulifana na Mwana gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati pa waumini wavuwa.

³⁰ Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraas Mlungu ndo yakawashemiti. Walii yakawashemiti ndo walii kawatenditi kumfiriziya Mlungu. Walii yakawatenditi kumfiriziya Mlungu, viraas kawapananiti ukwisa wakuwi.

Kufira kwa Mlungu mngati mwa Kristu Yesu

³¹ Kulawirana na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiwera Mlungu kauwega wa twenga, gaa yakaweza kuwera mngondu gwa twenga? Kwhera ata yumu!

³² Mlungu kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlaviyiti tambiku kwa twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera na vitwatira vyoseri vyawatupananiti?

³³ Hashi, gaa hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni ndo yakawawusilira ukondola!

³⁴ Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira!

³⁵ Hashi, gaa yakaweza kutulekanizya mumafilaru ga Kristu? Hashi, tabu ama uhushu

ama ntabiku ama njala, ama kuwera shivula ama hatali ama kuhowa?

³⁶ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa,
“Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari ya
kuhowa vipindi vyoseri,
Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda ku-
likitulwa.”

³⁷ Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kupidira Yesu yakatufiriti twenga!

³⁸ Toziya nuvimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekaniziya na mafiliru gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi wa kumpindi, ama washamshera ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala,
³⁹ ama kumpindi, ama kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekaniziya na mafiliru ga Mlungu mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

9

Mlungu na wantu wakuwi

¹ Neni ntakula nakaka hera, neni wera gwa Kristu na hapeni nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnangala, viraa gawera ukapitawu kuwera nakaka neni nzyanga ndiri

² pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwaneni

³ kwa wantu wa isi yaneni! Handa meyiweri kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu.

⁴ Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi womberi waweri wana wakuwi na

kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapanani Lila-galiru lya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya Mlungu.

⁵ Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa.

⁶ Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kaweza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya hapeni tulongi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu,

⁷ ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu, “Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti.”

⁸ Kwa njira yamonga kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu “Tati” waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana wa lagilu hera ndo washemitwi wana wa Aburahamu.

⁹ Toziya lagilu yeni ndo ayi, “Mushinja shashiza Sara hakapati mwana.”

¹⁰ Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi gwetu Isaka.

¹¹ Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera shoseri shawatenditi womberi.

¹² Kumbiti usyagula wa mwana yumu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii, “Mkulu

hakamtenderi mpusu.”

¹³ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Neni numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu.”

¹⁴ Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala!

¹⁵ Yomberi kamgambiriti Musa, “Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira.”

¹⁶ Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri galitumbira lusungu lyu Mlungu.

¹⁷ Malembu Mananagala galonga hangu kwa Farawu mfalumi gwa Misri, “Nukutenda gwenga guperi mfalumi su kukutumiya gwenga kulan-guziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu poseri.”

¹⁸ Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkayidi.

Maya ga Mlungu na lusungu lyakuwi

¹⁹ Kumbiti yumu gwenu hakankosiyi nen, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu kaweza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakaweza kugadiwira mafiliru ga Mlungu?

²⁰ Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwiga shiweza kumkosiya mnyawa gwakuwi, “Iwera hashi gunyawa ntambu ayi?”

²¹ Mnyawa shiwiga kaweza kugutendera ukaka ntambu yakafira mwensi na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii, shimu kwa matenderu

ga ligoya na shimonga kwa matenderu ga ntambu irahayi.

²² Hangu ndo ntambu yayiwera nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelera kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawafiruwitwi kuharabisawa.

²³ Yomberi kafiriti kugubutula ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti lengu lya lusungu lwakuwi, twenga walii yakatutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi.

²⁴ Twenga twawantu yawashemitwi, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti vira kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri.

²⁵ Hangu ndo ntambu yakalonga mushindora sha Hoseya,

“Wantu yawawera ndiri waneni
Hanuwashemi ‘Wantu waneni.’
Isi yanuyifiriti ndiri
Hanuyishemi ‘Mfira gwangu.’

²⁶ Palii pawagambiritwi, ‘Mwenga mwa wantu waneni ndiri,’
womberi hawashemwi wana wa Mlungu yaka likala.”

²⁷ Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, “Ata handa wantu wa Israeli wawera wavuwa gambira muhanga gwa kumpwani, wavuwa ndiri ndo hawalopoziwi.

²⁸ Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamilika pasipanu poseri.”

²⁹ Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, “Handa Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi lwa Sodoma, metuweri gambira lushi lwa Gomora.”

Israeli na Shisoweru Shiwigira,

³⁰ Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, yawalitenda ndiri weni kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuditira ugangamala wawu weni, womberi wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kuditira njimiru,

³¹ kumbiti Wayawudi, yawsakula malagaliru ga kuwatenda waweri waheri kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri.

³² Kwa shishi? Toziya walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa “libuwi lya kulikwala.”

³³ Ntambu Malembu Mnanagala galonga, “Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lya kuwatenda wantu walikwali, Litalawu haliwatendi wantu waguwi. Kumbiti muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi.”

10

¹ Waganja wangu, lumamatama lwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mlungu.

² Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti ndiri mumahala ganakaka.

³ Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kulitendera njira yawu weni na wajimira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi.

⁴ Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamilika, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu.

Ulopoziya kwa woseri

⁵ Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimira malagaliru, “Muntu yoseri yakatenda vyavilagirwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi.”

⁶ Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuditira njimiru, “Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?”

⁷ Ama nagukosiya, “Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?”

⁸ Malembu Mnangala galonga hangu, “Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku” Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera.

⁹ Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimira kuwera Mlungu kamzyukisiyiti, hagulopoziwi.

¹⁰ Muntu pakajimira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mlungu na kwa kutakula

kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, yomberi hakalopoziwi.

¹¹ Malembu Mananagala galonga, “Kila muntu yakamjimira hapeni kapati soni.”

¹² Shitwatira ashi shiwawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mlungu ndo ulaa ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri yawamluwa.

¹³ Malembu Mananagala ntambu galonga, “Kila muntu yakamluwa Mtuwa kamtangi, hakalopoziwi.”

¹⁴ Hashi, womberi hawamluwi ntambu gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiri ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi handa kwahera muntu yakabwelera?

¹⁵ Hashi, wantu hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala ntambu galonga, “Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii yawashibwera Shisoweru shiwagira!”

¹⁶ Kumbiti woseri washijimira ndiri Shisoweru Shiwagira. Isaya mbuyi gwa Mlungu katakuliti, “Mtuwa, hashi, gaa yakajimira ujumbi watwenga?”

¹⁷ Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwagira kuusu Kristu.

¹⁸ Kumbiti nkosiya, “Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?” Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu

yagalembwa, “Lizigu lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu.”

¹⁹ Kayi nkosiya, “Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimaniti ndiri?” Mlungu katakuliti kuitira Musa,

“Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi,

Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kuitira isi ya wantu wazyigizyigi.”

²⁰ Na Mlungu katakuliti kuitira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, “Walii yawansakuliti ndiri, wampata nenii. Nulilangulira namweni kwa walii yawansakuliti ndiri.”

²¹ Kumbiti kuusu Israeli yomberi kalonga, “Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu.”

11

Lusungu lwa Mlungu kwa wantu wa Israeli

¹ Su nkosiya, hashi, Mlungu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni nenii Namwisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamini.

² Mlungu kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mumalembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti Mlungu kuusu Israeli.

³ “Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambikira, nenii gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga.”

⁴ Hashi, Mlungu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti, “Nulitulira namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira mlungu Baali.”

⁵ Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu, kwana wantu wavyuwa yagasigaliti, Mlungu kawasyaguliti toziya ya manemu gakuwi.

⁶ Usyagula wakuwi ulawirana na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa Mlungu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu ndiri.

⁷ Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapatiti ndiri shilii shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri yawasyaguliti washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala.

⁸ Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, “Mlungu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka leroi womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona

na makutu gawu gaweza ndiri kupikinira.”

⁹ Na Dawudi katakuliti,

“Misambu yawu ziweri vyambiru vyaya kuwagomiziya,

waguwi na womberi watozwi!

¹⁰ Masu gawu gaweri na luwindu,

hapeni wawezi kuwona,

na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!”

11 Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawoneri weya womberi.

12 Vidoda vya Wayawudi vitenda matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamilika wa Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu.

Ulopoziya wa wantu yawawera Wayawudi ndiri

13 Su vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shipindi shoseri nenii wera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu lyaneni,

14 mpati kuwatenda wanalushi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopoziya wamu wawu.

15 Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki!

16 Handa shipandi sha kwanja sha libumunda shatumpananiti Mlungu, shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. Handa mishigira ya mtera payiwera miherepa, mitambi yakuwi iwera miherepa viraa.

17 Mitambi yamu ya mizeyituni mushiwunga idumulitwi, lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu liyalitwi pahala pawaliwusiyiti lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na

lutambi lwa mizeyituni lya kuntundu na vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala ga shirohu ga Wayawudi.

¹⁸ Su namuwazarawu walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga guweri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, guitanga ndiri mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga.

¹⁹ Kumbiti hagutakuli, “Yina, kumbiti mitambi idumulwa kuusu nenii kutenderwa shumbakati.”

²⁰ Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimirri. Naguwera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu.

²¹ Payiwera Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga?

²² Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwiti na muheri kwa gwenga payiwera pagwendereya mumuheri yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi.

²³ Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikerwi kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi.

²⁴ Mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeyituni ntundu lyalidumulitwi, kumbiti myoshikerwi mumizyeyituni mushiwunga, pahala peni ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo gambira mizeyituni ya shiwunga, hashiweri shitwatira

laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi mumtera gwawu.

Kulopoziwa kwa Israeli

²⁵ Waganja wangu, nfira muvimani unakaka yawulifiti namwiza kuliwona muwera na maha la nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kuwera wamwizira Mlungu.

²⁶ Na hangu ndo ntambu Israeli hayilopoziwi. Ntambu Malembu Mananagala galembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu.

²⁷ Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuviusiya vidoda vyawu.

²⁸ Toziya washilema Shisoweru Shiwigira, Wayawudi wawera wangondu wa mwenga wantu yamuwera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya wambuyi wawu.

²⁹ Mlungu kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa.

³⁰ Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi walemiti kumjimira Mlungu.

³¹ Ntambu iraa ayi kulawirana na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu wamlema Mlungu, su womberi viraawanki lusungu lwa Mlungu.

³² Mlungu kawatatira wantu woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera lusungu wantu woseri.

Mlungu Kazyumwi

³³ Ulunda na luhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! Hashi, gaa yakaweza kugatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa yakaweza kuyimana njira yakuwi?

³⁴ Malembu Mananagala ntambu galembwa,
“Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtuwa?
Hashi, gaa yakaweza kuwera mshauli gwakuwi?

³⁵ Hashi, gaa yakamupananiti Mlungu shintu shoseri,
su kamlipi kayi shintu ashi?”

³⁶ Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri viwera kuditira mweni na viwera kwa mweni. Ukwisa guweri kwakuwi mashaka goseri!
Yina haa.

12

Makaliru ga kumtendera Mlungu

¹ Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkamu, yaiwera nangala na yayimfiriziya Mlungu. Ayi ndo njira nakaka ya mwenga ya kumguwira.

² Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi magalambula ga myoyu yamwenga kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mlungu na kushimana shitwatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika.

³ Toziya ya manemu ga lifupu lya Mlungu kwa nen, nankumgambira kila muntu pakati penu,

nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagu-firuwa kuwera. Kumbiti maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru ilii Mlungu yakakupananiti.

⁴ Twana viwungiru vivuwa munshimba yimu na kila shiwungiru shana lihengu lyakuwi.

⁵ Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yamu kawera shiwungiru sha muyaguwi.

⁶ Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyangi kulawirana na manemu ga Mlungu gakatupananiti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mlungu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu.

⁷ Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi.

⁸ Handa twana lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guherepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu, su tufiruwa tugolokeri kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwondera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru.

⁹ Mafliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shitwatira shoseri shikondola, mtendi galii gaherepa.

¹⁰ Mulifiri maweni na kila yamu kamuholi kwanja muyaguwi kwa ligoya.

¹¹ Muweri wagangamala mulihengu, namuwe-
ra goyigoyi. Mumtenderi Mtuwa kwa moyu gwa-
gunemelera.

12 Litumbiru lyenu liwatendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku na msali mashaka goseri.

13 Muwapanani wantu wa Mlungu muvintu vyawafira na muwashemeri wahenga ukaya kwenu.

14 Mumluwi Mlungu kawatekeleri woseri yawawatabisiya, mumluwi yomberi kawatekeleri na namuwapangira.

15 Munemeleri pamuhera na yawawera na nemeleru, mlili pamuhera na woseri ywalira.

16 Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na msindu kumbiti mwenga mnangali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu wamonga.

17 Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda viraa yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri.

18 Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera na ponga na kila muntu.

19 Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli Mlungu shitwatira ash. Mtwa kalonga Mumalembu Mananagala, “Hambuziliri shisasi, handipi.”

20 Nentu ga aga, Malembu Mananagala galembwa, “Handa mngondu gwaku pakawera na njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi.”

21 Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

13

Utii kwa walongoziya wa Isi

¹ Kila muntu kafiruwa kuwajimira wakolamlima wa silikari, toziya silikari yoseri ilawiti kwa Mlungu na ukolamlima utulwa na Mlungu.

² Yoseri yakalema ukolamlima wa isi, kalema lilagaliru lyakalagaliriti Mlungu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri mweni utoza.

³ Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womberi hawakuzyumi,

⁴ toziya womberi wawera wantumintumi wa Mlungu yawatenda lihengu kwa mota ya mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufiruwa kuwatira toziya womberi wawera na makakala ga kukutoza. Womberi ndo wantumintumi wa Mlungu, womberi yawawera na azabu ya Mlungu kwa woseri yawatenda ukondola.

⁵ Toziya ayi mwenga mfiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mlungu, kumbiti vira toziya muvimana mumyoyu yamwenga ndo iherepa.

⁶ Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mlungu pawatimiza mahengu gawu.

⁷ Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu yawatola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawaferuwa ligoya, wapananwi ligoya.

Mafiliru

⁸ Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru.

⁹ Malagaliru ndo aga, “Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa, naguwera na lumamatama kwa shintu sha muntu gwingi.” Goseri aga na gamonga gawera mulilagaliru limu, “Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni.”

¹⁰ Handa paguwafira wamonga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafiliru ndo ukamiliika wa Lilagaliru lyoseri.

¹¹ Mfiriwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira.

¹² Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera vyva luwindu na tutoli silaha za ulangala.

¹³ Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shatutenda. Namuwera na lwaliya ama ulowera ama undiyandiya ama ndewu ama weya.

¹⁴ Kumbiti Mtuwa Yesu Kristu hakawalongoziyi mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumamatama lwa vidoda.

14

Nagumtoza mlongu gwaku

¹ Muwashemeri wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni.

² Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera.

³ Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mlungu kamshemera muntu ayu.

⁴ Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli lya Mtuwa kuwera womberi wapati ama wapati ndiri. Womberi hawapati, toziya Mtuwa kaweza kuwatenda womberi wapati.

⁵ Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na msimamu gwa mahala gakuwi.

⁶ Wantu woseri yawalihola nentu kuusu lishaka tunga, watenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa. Womberi yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana ligoya Mtuwa, toziya womberi walonga mayagashii Mlungu kwa shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtuwa na walonga mayagashii Mlungu.

⁷ Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera.

⁸ Handa patulikala tulikala toziya ya Mtuwa na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtuwa. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa Mtuwa.

9 Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera Mtuwa gwa wakomu na yawahowiti.

10 Iwera hashi gwenga gwankuwatoza wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mlungu.

11 Ntambu Malembu Mananagala galembwa,
“Mtuwa kalonga, nakaka neni Mlungu mkomu,
Kila muntu hakansuntamalili neni
na kila muntu hakankwisi neni ndo Mlungu.”

12 Shakapanu kila muntu pakati pa twenga,
hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mlungu.

Naguwatenda wamonga watendi vidoda

13 Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiwatenda wamonga watendi vidoda.

14 Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtuwa Yesu, kuntenda neni moni kwahera shiboga shashiwera shihumba, kumbiti handa gujimira kuwera shiboga shamu shiweria shihumba, shakapanu shiweria shihumba kwa gwenga.

15 Handa paguwatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera mafiliru. Naguleka shiboga shaguliya shimwagamiziyi muntu ndomweni Kristu kahowiti toziya yamweni.

16 Su namjimiria shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza.

¹⁷ Toziya Ufalumi wa Mlungu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfiriziya Mlungu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala.

¹⁸ Na pagumtendera Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mlungu na kujimirwa na wantu.

¹⁹ Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuvitendi vitwatira vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni.

²⁰ Su nagulyagamiziya lihengu lyakatenditi Mlungu toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda.

²¹ Mbaka kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri shilii shashiwatenda walongu watendi vidoda.

²² Su gukoleri shagujimira kuusu shitwatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana kuwera goseri gaherepa

²³ kumbiti muntu yakahera unakaka kuusu shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiwera ndiri munjimiru ndo vidoda.

15

Mleki kulifira maweni

¹ Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera likakala kuzitola shida zyawu. Natulifiriziya twaweni hera.

² Kila yumu ghetu kafiruwa kumfiriziya gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru.

³ Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mweni, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakuliti Malembu, “Nyengu zyoseri zawakulaviliriti gwenga zimpata nen.”

⁴ Goseri yagalembitwi galembwa kutufunda twenga su kulawirana na hepera na manemu gatupananwa na Malembu Mnanagala aga tupati kuwera na matumbiru.

⁵ Mlungu yakawera shanjiru sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu.

⁶ Su mawoseri mwenga na kwa liziwu limu, mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtuwa ghetu Yesu Kristu.

Visoweru viheri kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri

⁷ Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti.

⁸ Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati kulguziya uwaminika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananiti wambuyi wetu gapati kutimiya,

⁹ su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala,

“Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa
wantu yawawera Wayawudi ndiri,
Hanuziyimbi zyuma za litawu lyaku.”

¹⁰ Kayi Malembu galonga,
“Mnemeleri, mwenga wantu yawawera
Wayawudi ndiri,
mnemeri pamuhera na wantu wa Mlungu!”

¹¹ Kayi,
“Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri yamuwera
Wayawudi ndiri,
mwawoseri mwenga, mumzyumi!”

¹² Kayi Isaya kalonga,
“Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yeso,
yomberi hakakolimlima wantu yawawera
Wayawudi ndiri,
na womberi hawamtumbiri.”

¹³ Mlungu yakawera shyanjiru sha litumbiru,
kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga ku-
lawirana na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati
kongereka kwa likakala lya Rohu Mnanagala.

Utenderu wa Paulu

¹⁴ Waganja wangu, namweni neni nuvimana
nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu
na mahala goseri na muweza kulitakulirana
maweni kwa maweni.

¹⁵ Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu
pota lyoga, mpati kuwaluziya kuusu shitwatira
ashi. Ntenda hangu toziya ya Maheri gakanupiti
Mlungu

¹⁶ ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu
kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu

lyangu ali lya shitambika kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimirwa na Mlungu, tambiku yayipungitwi na Rohu Mnaganala.

¹⁷ Hangu, pamuhera na Kristu Yesu, neni weza kulitumbira lihengu lyangu kwajili ya Mlungu.

¹⁸ Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti shilii hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera nenii su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira. Katenda hangu kwa visoweru na vitendu,

¹⁹ kwa likakala lya mauzauza na makangashu na kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu. Su, kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalem kulii mpaka Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwigira Sha Kristu.

²⁰ Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu lya Kristu halyenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu gwingi.

²¹ Ntambu yagatakula Malembu Mananagala, wantu woseri hawenibwelerwi visoweru vyakuwi hawaviwonni, na wantu hawenipikiniri hawavimani.

Matandiru ga Paulu ga kutyangira Ruma

²² Toziya ayi waneweleriti mala zivuwa kwiza kwa mwenga.

²³ Kumbiti tembera vinu malira lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa nenii wera na mafiliru makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola.

²⁴ Nulitumbira kutenda hangu vinu, nfiriti kuwalolani nenii panwera mumwanja gwa kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu

pakunemelera kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga.

²⁵ Kumbiti, kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kulii Yerusalemu.

²⁶ Toziya Shikundi sha wantu shawamjimira Yesuaku Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aku Yerusalemu.

²⁷ Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali lihengulyawu kwa womberi. Toziya payiwera wantu yawawera Wayawudi ndiri washiliki tekelera za shirohu za Wayawudi, wafiruwa na womberi viraawatenderi Wayawudi munfira zyawu za pasipanu.

²⁸ Pantenda kala lihengu ali na kuwapanana mshangu agu gwagujojiniritwi kwajili ya womberi, hanuwatyangiri mwenga neni panwera mumwanja kugenda Hisipaniya.

²⁹ Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanujegeri tekelera zivuwa za Kristu.

³⁰ Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtuwa ghetu Yesu Kristu na kwa ufiru wawujegwa na Rohu, munjimirikwa kunduwira kwa Mlungu.

³¹ Mluwi mpati kulopoziwa muwamu mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utenderu waneni Yerusalemu upati kujimirwa na wantu wa Mlungu yawawera aku.

³² Hangu, Mlungu pakafira, neni hanwezi kwiza kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeripamuhera na mwenga.

³³ Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga. Yina haa.

16

Kulamsiwa kwa wantu wa gweka

¹ Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu Feiba ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimira Yesu aku Kenkireya.

² Mumwanki kwajili ya Mtuwa ntambu yawafiruwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wawuwa ata kwa nenii.

³ Malamusiwu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na wayangu kwa Kristu Yesu.

⁴ Womberi walituliti muhatari mumakaliru gawu kwajili ya nenii, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa nenii hera ndiri viraavavi kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu, wantu wa maisi gamonga.

⁵ Nuwalamsiyani viraavavi Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiya waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimira Kristu.

⁶ Mumlamsiyi Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga.

⁷ Nuwalamsiya Andreniku na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatiritwi mushibetubetu pamuhera na nenii. Womberi wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni.

⁸ Nukulamsiya Apliatu ganja gwangu mukuwera pamuhera na Mtuwa.

⁹ Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na neni mu Kristu, numulamsiya viraan na ganja gwangu Staku.

¹⁰ Mumlamasiyi Apelisi yakamfiriziya Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya Aristabulu.

¹¹ Nuwalamusiya yawalikala mnumba ya Herodiana, muntu muyangu gwa lushi na kwa waganga wa Narikisi yawawera wa Mtuwa.

¹² Muwalamsiyi Trifena na Trufosa yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa na ganja gwangu Perisi yakatenda gavuwa kwanjili ya Mtuwa.

¹³ Mumlamasiyi Rufu yakasyagulitwi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtuwa na mawu gwakuwi ndo mawu gwangu viraan,

¹⁴ Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuwera nawomberi.

¹⁵ Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi.

¹⁶ Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufiru. Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamusiyani.

Kulonga kwa upeleru

¹⁷ Waganja wangu nuwaluwani muwalaviyi woseri yawajega malekaniru kwa wayawu na kuwatenda wantu wamonga waguwi, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa.

¹⁸ Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa gwetu, kumbiti wavitendera

vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri.

¹⁹ Kala muntu kapikanira kuusu kujimira kwa mwenga na hangu muwera toziya ya seklera yaneni, nuwafilirani muweri na luhala muvitwatira viheri, pota likosa kuusu shitwatira shidoda.

²⁰ Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga.

²¹ Timotewu mtenda lihengu myangu kawalam-siyani. Viraavi na Lukiu na Yasoni na Sosipita, mwana lushi tuyangu. Kawalamusiyani.

²² Na neni Teritiwu numulembeleriti luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtuwa.

²³ Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalamusiya, Erastu mtula mpiya gwa lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamsiya.

²⁴ Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

Maluwa ga kumkwisa Mlungu

²⁵ Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kuusu ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyiti na kweni kuweriti kufifika kwa vinja vivuwa vyavipititi.

²⁶ Kumbiti vinu nakaka ayi wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa

amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii.

²⁷ Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhala, ndomweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa.

Lipatanu Lya Syayi Kwa Wantu Woseri The New Testament in Pogoro

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Pogolo

Contributor: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Shipogoro

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-12-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

be0eb903-ba79-5fbd-8667-f25c3cab4358